06/06/2022

Συνέντευξη του Αρχιεπισκόπου Κύπρου για πολιτική, σενάρια θανάτου και Μιχαλολιάκο

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Κύπρου

Προ των Προεδρικών Εκλογών στην Κύπρο, ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος του νησιού κ.κ. Χρυσόστομος έδωσε συνέντευξη στην εφημερίδα «Πολίτης» και τον Μανώλη Καλατζή, μιλώντας τόσο για τις εκλογές και τους υποψήφιους όσο και για το ζήτημα της υγείας του, αλλά και τα σενάρια για αρχιεπισκοπικές εκλογές μετά τον θάνατό του!

Αν και δηλώνει πως δεν υποστηρίζει κανένα εκ των υποψηφίων Προέδρων, δεν κρύβει την ιδιαίτερη συμπάθειά του για τον Νίκο Χριστοδουλίδη, συγκρίνοντας την υποστήριξη της οποίας τυγχάνει με αυτήν που απολάμβανε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Το Α’ μέρος της συνέντευξης:

Παρακολουθείτε την προεκλογική διεργασία; Έχουμε ήδη πολλούς υποψήφιους Προέδρους.

Δόξα σοι ο Θεός.

Αληθεύουν οι φήμες που σας θέλουν να υποστηρίζετε τον Νίκο Χριστοδουλίδη;

Να σου πω. Δεν είμαι σε κανέναν κοντά, αλλά είδα ότι μετά τον Μακάριο, μόνο ο Χριστοδουλίδης έχει λαϊκό έρεισμα. Δεν είχε λαϊκό έρεισμα κανένας Πρόεδρος.

Μάλιστα ένας βουλευτής του ΔΗΣΥ μου είπε πως έμαθε ότι τον υποστηρίζω... Του είπα δεν υποστηρίζω κανέναν, αλλά βλέπω ότι ο Νίκος έχει λαϊκό έρεισμα που δεν το είχε κανένας Πρόεδρος, ούτε καν ένας υποψήφιος Πρόεδρος.

Τον συναντήσατε;

Τον ξεγέλασαν προχθές.

Ποιος τον ξεγέλασε;

Ο επικοινωνιολόγος. Του είπα ότι ο Τάσσος Παπαδόπουλος ο μακαρίτης, μου είχε στείλει τον επικοινωνιολόγο του, να με συμβουλεύσει για τις αρχιεπισκοπικές εκλογές. Είχε έρθει να μου πει για το Α, Β, Γ, κ.λπ. Του είπα: «ρε δεν είμαι σημερινός. Είμαι 30 χρόνια μητροπολίτης και δεν τα έκανα τούτα και θα τα κάνω τώρα;». Θε έλεγε ο λαός: «α μύρισε ψητό και κάνει τέτοια τώρα; Θα ήταν εις βάρος μου να ακούσω τι μου έλεγε ο επικοινωνιολόγος». Του είπα ότι θα εκλεγώ, και μετά να έρθει να του κάνω το τραπέζι και να του εξηγήσω γιατί κέρδισα τις εκλογές.

Τον Νίκο Χριστοδουλίδη τι τον συμβουλέψατε;

Του είπα: « Έπρεπε να καταλάβεις, ότι δεν ήταν δικός σου άνθρωπος και ήθελε να σε παγιδέψει. Σε παρακολούθησα και μιλούσες βρε αδελφέ μισή ώρα. Δεν σε κανούσαν 10 λεπτά; Πρόσεχε από δαμαί και δα να μην σου στήσουν άλλη παγίδα, γιατί έχεις ένα προσόν που δεν το έχουν άλλοι. Έχεις λαϊκή στήριξη».

Εσείς τι ακούτε από αυτούς με τους οποίους μιλάτε για τις εκλογές;

Ήρθε ένα βουλευτής, φίλος μου και μου είπε, πως αν υποθέσουμε ότι ο φίλος μου ο Νίκος εκλέγεται νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας, τι θα κάνει με τη Βουλή που δεν έχει βουλευτές να τον στηρίξουν; Και γω τον ρώτησα να μου πει, πόσους βουλευτές είχε ο Μακάριος; Έμεινε και με έβλεπε. Άνθρωπος που έχει λαϊκό έρεισμα, έχει δύναμη. Ας πάει η Βουλή να ψηφίσει έναν νόμο που δεν τον θέλει η κυβέρνηση. Αν κατεβούν 10.000 άτομα έξω από τη Βουλή, τι θα γίνει;

Κάποτε είχατε πει ότι είσαστε ΔΗΚΟ. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης είναι ΔΗΣΥ, όπως έχει δηλώσει και ο ίδιος.

Είναι ανεξάρτητος υποψήφιος, δεν είναι του Συναγερμού.

Πιστεύετε ότι θα τον υποστηρίξει το ΔΗΚΟ;

Νομίζω ναι. Φώναξα πριν περίπου δύο χρόνια τον Νικόλα Παπαδόπουλο και του είπα: «Ρε Νικόλα είσαι έξυπνος άνθρωπος. Έχεις τώρα κάποια χρόνια που βρίζεις το ΑΚΕΛ και τον Συναγερμό. Με ποιον ανάθεμα θα πας αύριο να συνεργαστείς;». Είναι ασυγχώρητα λάθη αυτά. Εγώ δεν είμαι πολιτικός. Εγώ μια φορά χρειάστηκα ψήφο και έκαναν το λάθος και με ψηφίσανε και θα μείνω ώς το τέλος.

Συναντηθήκατε με άλλους υποψήφιους;

Πρώτα είδα τον γιο του Λέλλου, με τον οποίο γνωριζόμαστε εκ του μακρόθεν. Του είπα: «Έμαθα ότι είσαι αξιοπρεπής άνθρωπος. Αν παραμείνεις αξιοπρεπής, υποψήφιος του ΑΚΕΛ δεν γίνεσαι. Το ΑΚΕΛ για να σε βάλει υποψήφιο θα σε δέσει χειροπόδαρα. Πού ζεις; Στο φεγγάρι, δεν είσαι κάτοικος αυτού του νησιού; Δεν κατάλαβες ότι οι αριστεροί είναι πράκτορες των Εγγλέζων;».

Πράκτορες και μάλιστα των Εγγλέζων; Βαρύ αυτό Μακαριότατε.

Αν είσαι δημοσιογράφος και δεν το ξέρεις, μειονεκτείς. Από την εποχή του Πάπη, όχι τώρα.

Το ΑΚΕΛ επέλεξε τον Ανδρέα Μαυρογιάννη. Δεν φαίνεται να είναι δεμένος χειροπόδαρα.

Ήρθε χθες (Τετάρτη) και τον είδα τον Μαυρογιάννη. Του είπα τα ίδια που είπα στον Αχιλλέα Δημητριάδη. Μου είπε ότι ώς τώρα δεν του είπαν τίποτα. Τον προειδοποίησα: «Αν νομίζεις ότι θα σε αφήσουν να διοικήσεις όπως θέλεις ξέχνα το». Επέμενε ότι δεν του είπαν τίποτα. «Μακάρι» του είπα, «καλός άνθρωπος

είσαι, καλός συνομιλητής ήσουν, αλλά Κυπριακό γιοκ, δεν θα μπορέσεις να το λύσεις». Το κυπριακό δεν μπορεί να λυθεί αν δεν έχουμε οικονομικό υπόβαθρο.

Και το οικονομικό υπόβαθρο θα λύσει το Κυπριακό;

Θα πάμε στις συνομιλίες και θα χτυπήσουμε το χέρι στο τραπέζι και θα πούμε: «Άκου κύριε Τατάρ, Τσαβούσογλου, Ερντογάν. Πρέπει να κάνουμε ένα σωστό κράτος, που να εξυπηρετούνται και οι Τούρκοι και οι Έλληνες, να ζουν χαρούμενοι και ευτυχισμένοι όπως ζούσαν παλιά».

Δεν μου είπατε όμως τίποτα για τον Αβέρωφ Νεοφύτου, που είναι και Παφίτης.

Παφίτης και φίλος. Καλά δεν το καταλαβαίνει ο ίδιος όταν ούτε το κόμμα του δεν τον υποστηρίζει; Για να περάσει στη δεύτερη Κυριακή θέλει πάνω από 25% με 30%. Εσύ πιστεύεις ότι θα φτάσει στο 20%;

Του εισηγηθήκατε να αποσυρθεί;

Όχι, δεν μου πέφτει λόγος. Να κάνει ό,τι κάνει. Έκανε δηλώσεις κατά του Χριστοδουλίδη και έστειλε μια επιστολή. Σκεφτόμουν να του διαμηνύσω ότι αν είχε στείλει εκείνη την επιστολή με ευγένεια κ.λπ. ήταν να κερδίσει πολλούς ψήφους. Δεν κατάλαβε ότι αυτός ο λαός έχει απαξιώσει πλέον τα κόμματα; Θα του έλεγα να μην κρατάει αυτή τη γραμμή γιατί χάνει και μόνο με την καλοσύνη κερδίζει κάποιος. Ο Χριστοδουλίδης είναι ο πρώτος μετά τον Μακάριο που έχει λαϊκό έρεισμα. Γιατί το απέκτησε δεν μπορώ να το ξέρω. Είναι η όλη του συμπεριφορά… Πήγαν να τον κατηγορήσουν για τα παιδιά του γιατί πήγαιναν σε αγγλικό σχολείο. Αφού όλοι οι διπλωμάτες, επειδή παίρνουν μεταθέσεις από τη μία χώρα στην άλλη, έστελναν τα παιδιά τους. Έγινε υπουργός, τι έπρεπε να κάνει;

Ο Πρόεδρος έχει ξεκαθαρίσει ότι στηρίζει τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ.

Θα στηρίξει το κόμμα του.

Και ο Νίκος Χριστοδουλίδης από το κόμμα του προέρχεται.

Εγώ πιστεύω ότι θα κρατήσει ίσες αποστάσεις. Πληροφορούμαι ότι τα παιδιά του Προέδρου υποστηρίζουν Χριστοδουλίδη. Δεν έχει βεβαίως σχέση, γιατί πολλές φορές, άλλο ψηφίζει ο πατέρας, άλλο τα παιδιά, άλλο η γυναίκα…

Είχατε κατηγορηθεί για σχέσεις με το ΕΛΑΜ, λόγω δηλώσεων που είχατε κάνει στο παρελθόν…

Είναι πελλοί. Σήμερα μπορώ να σου πω ότι είναι πελλοί τούτοι. Πίστευα ότι είχαν μεν μια ακραία γραμμή, αλλά νόμιζα ότι είναι μορφωμένα παιδιά. Ύστερα όταν έμαθα ότι ήταν με αυτούς της Χρυσής Αυγής στην Ελλάδα τότε είπα: «Όι, έν' πελλοί τούτοι». Δεν έχω σχέσεις μαζί τους.

Ο Μιχαλολιάκος στην Ελλάδα, ισχυριζόταν ότι τους είχατε δώσει χρήματα;

Εγώ, χρήματα, δεν νομίζω. Τους συμπαθούσα αρχικά αλλά μετά όταν είδα ότι δεν πάνε καλά, λέω, εγώ με πελλούς ίντα που να κάμνω; Τους κρατάω σε απόσταση.

Είναι γνωστό αντιμετωπίζετε σοβαρά θέματα υγείας. Εσείς πώς βιώνετε την κατάσταση;

Με τον καρκίνο πάω καλά. Έχω πρόβλημα με τα πόδια μου. Ιδίως από την ημέρα που έκοψα το χέρι μου, έμεινα λίγες μέρες στο κρεβάτι και επιβαρύνθηκα. Πριν άνοιγα τις πόρτες του διαμερίσματός μου μέχρι κάτω και κάθε πρωί περπατούσα δύο με τρία χιλιόμετρα. Έμειναν ένα δεκαήμερο στο κρεβάτι και όταν σηκώθηκα δεν μπορούσα να περπατήσω. Παρόλο που κάνω φυσιοθεραπεία, δεν υπερπήδησα το πρόβλημα ακόμα.

Η κατάσταση με τον καρκίνο πώς εξελίσσεται;

Εξελίσσεται ομαλά. Κάνω χημειοθεραπεία και δεν έχω πρόβλημα με τον καρκίνο. Ο ογκολόγος βρήκε τα κατάλληλα φάρμακα, αν και μου δημιουργούν κάποιες παρενέργειες τις οποίες αντιμετωπίζω.

Νιώθω πολύ άνετα, γιατί πιστεύω ότι ο Θεός δεν μας δίδει περισσότερα από εκείνα που αντέχουμε.

Εσείς αντέχετε;

Ο Θεός μου έδωσε και αντοχή και υπομονή. Και αφού το πιστεύω ότι δεν μας δίνει παραπάνω από εκείνο που αντέχουμε, αγωνίζομαι και υπερβαίνω τις δυσκολίες.

Σας ενοχλεί -και το θέτω σε προσωπικό επίπεδο- το ότι γίνεται μια συζήτηση έξω στον κόσμο, ακόμη και από τον κλήρο, από ανθρώπους της Εκκλησίας συζήτηση του τύπου: «Ο Αρχιεπίσκοπος δεν πάει καλά», «ο Αρχιεπίσκοπος δεν θα ζήσει πολύ ακόμα»… Σαν άνθρωπο σας ενοχλεί;

Προσωπικά δεν με ενοχλεί και τις περισσότερες φορές γελάω και λέω, δεν ξέρω πόσο καιρό θα ζήσω. Μπορεί έναν μήνα, έξι μήνες, έναν χρόνο, δύο χρόνια; Δεν μπορώ να το ξέρω. Αυτό το ξέρει μόνο ο Θεός. Αλλά παίρνω σαν δεδομένο ότι έζησα δύο χρόνια. Αυτοί αδελφοί που ετοιμάζονται, δεν θα εκτεθούν;

Πάντως είναι πολλά χρόνια που περιμένουν κάποιοι...

Ναι, αλλά αφού ζω;

Δεν σας δημιουργεί πικρία όλο αυτό;

Όχι. Θλίβομαι. Για άλλα στενοχωριέμαι. Δεν με στενοχωρεί αυτή η κατάσταση. Στενοχωριέμαι γιατί σκέφτομαι: «πού πάει το ήθος;» Πρέπει να έχουμε και λίγο ήθος. Δεν μπορούμε για τον αδερφό μας και δη τον προϊστάμενο, τον Αρχιεπίσκοπο της τοπικής Εκκλησίας, να έχουμε τέτοιες συμπεριφορές.

Αν κάποιος γυρνούσε πίσω τον χρόνο, ίσως έλεγε ότι και εσείς ως μητροπολίτης Πάφου, ετοιμαζόσασταν για τη διαδοχή, όταν ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Α' αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα υγείας.

Σε εκείνη τη περίπτωση δυστυχώς... ενώ ήταν ένας εξυπνότατος άνθρωπος ο μακαρίτης Αρχιεπίσκοπος, τον πρόδωσε η μνήμη του και από 65 χρονών - νεότατος -άρχισε να ξεχνά και τα τελευταία χρόνια δεν επικοινωνούσε. Δόξα τω Θεώ η δική μου η μνήμη είναι καλή. Τα πόδια είναι που δεν πάνε καλά. Εκείνος, ούτε μπορούσε να περπατήσει, ούτε μπορούσε να μιλήσει, ούτε είχε συνέχεια ώστε να μπορεί να σκεφτεί.

Εσείς πώς το αντιληφθήκατε τότε;

Όταν προήδρευε της Συνόδου, ένα θέμα μπορούσε να μας το φέρει και δυο και τρεις φορές. Δεν το καταλάβαινε. Για να τον προστατεύσω του ξεχώριζα τα χαρτιά και μου θύμωνε λέγοντας: «γιατί τα πιάνεις τα χαρτιά; Είναι δικά μου». Οι άλλοι γελούσαν και εγώ θλιβόμουν.

Μετά την ασθένεια αρχίσατε να αναθεωρείτε πράγματα, σε σχέση με την Εκκλησία;

Ακόμα και όταν ζούσε ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Α’, έλεγα ότι η Εκκλησία χρειάζεται τομές. Δεν ήθελε όμως ο μακαρίτης.

Γιατί δεν ήθελε;

Ενώ ήταν πολύ έξυπνος άνθρωπος, είχε μια νοοτροπία διαφορετική. Τα ήθελε όλα δικά του.

Τι δικά του μπορεί να έχει ένας Αρχιεπίσκοπος;

Ήταν εξυπνότατος. Αν ήταν βλάκας θα έλεγα τόσα κόβει ο νους του, αλλά ήταν έξυπνος άνθρωπος. Ήταν η νοοτροπία που έφερε μαζί του και από την οικογένειά του και από τον Κύκκο που ήταν δόκιμος. Ήθελε και πίστευε ότι μόνον εκείνος σκέφτεται σωστά. Θεωρούσε τους άλλους υποδεέστερους από τον ίδιο. Τις τομές που έκανα εγώ, του τις είχα εισηγηθεί και του είχα πει ότι θα ήμουν δίπλα του να τον βοηθήσω. Για το κεντρικό ταμείο μισθοδοσίας κλήρου, μου είχε πει ότι ήθελα να πληρώνει η Αρχιεπισκοπή τους παπάδες μου στην Πάφο. Μα οι παπάδες δικοί μου ήταν; Πριν από μένα ήταν ο ίδιος μητροπολίτης Πάφου.

Το κάνατε εκείνο το ταμείο μισθοδοσίας των ιερέων, αλλά ήρθε το κούρεμα και η πανδημία.

Ναι αλλά ποιος πίστευε ότι θα κατέρρεε η Τράπεζα Κύπρου και θα χάναμε τις μετοχές μας; Χάσαμε και το κεφάλαιο, χάσαμε και τα εισοδήματα που ήταν 9-10 εκατ. ευρώ τον χρόνο από τα μερίσματα. Ευτυχώς που είχαμε τα ξενοδοχεία και επιβιώσαμε.

Και μετά ήρθε ο κορωνοϊός

Ήρθε αυτό το κακό που δεν το πίστευα ότι θα συνέβαινε ποτέ. Παρέλυσαν τα πάντα.

Μακάβρια η συζήτησή μας, αλλά θα τολμήσω να σας ρωτήσω για τη σχέση σας με τον θάνατο.

Από πολύ μικρός φιλοσόφησα τον θάνατο, γιατί έχασα τον πατέρα μου σε ηλικία 10 ετών. Δεν είχε κλείσει τα 37. Ήταν μια τραγωδία για μένα, αλλά ο θάνατος ήταν θάνατος. Σπουδάζοντας θεολογία, αντιλήφθηκα ότι το πιο βέβαιο πράγμα που μπορεί να συμβεί στον άνθρωπο είναι ο θάνατος.

Τι είναι ο θάνατος;

Ο θάνατος ανοίγει την αιωνιότητα, διότι ο Θεός τον άνθρωπο τον έπλασε αθάνατο. Είναι η παρακοή και η αμαρτία που έφεραν τον θάνατο. Έπλασε τον άνθρωπο κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση Αυτού. Τον έπλασε για να τον κάνει κατά χάριν Θεό.

Έχει μοναξιά ο αρχιεπισκοπικός θρόνος;

Όχι. Καθόλου.

Έχετε ανθρώπους δίπλα σας;

Αν δεν έχεις μέσα σου τον Θεό είσαι μόνος. Έχεις πληρότητα ζωής.

Ε όπως και να το κάνουμε χρειαζόμαστε και τους ανθρώπους.

Βεβαίως, αφού ο άνθρωπος είναι κοινωνικό ον, αλλά αυτό που συμπληρώνει τα πάντα, είναι η παρουσία του θείου μέσα σου. Δηλαδή, αν δεν ανοίξεις την καρδιά σου, να βάλεις τον Θεό μέσα σου, είσαι μόνος. Μοναξιά δεν αισθάνομαι αφού όλη μέρα είμαι υπ' ατμόν. Εγώ δουλεύω και όταν ακόμη ήμουν στο κρεβάτι του πόνου δούλευα.

Δηλαδή τι κάνετε, με τι ασχολείστε όταν λέτε ότι δουλεύετε;

Με όλα τα θέματα της Αρχιεπισκοπής και γενικά της Εκκλησίας και της Ορθοδοξίας.